

Futurist Marcel Bullinga over de toekomst van openbaar onderwijs

‘Verzuiling verdwijnt: **kwaliteit** is het enige **wat telt**’

Een futurist staat met zijn hoofd in de wolken van de toekomst. Hij kijkt met de ogen van een buitenstaander naar een sector en naar het heden. School! magazine vroeg futurist Marcel Bullinga om vanuit 2025 terug te kijken naar 2012. Wat ziet hij? ‘Als ik kijk naar het onderwijs, is dat met grote ogen van verbazing.’ In de toekomst sneuvelen nogal wat heilige huisjes.

Houdt de verzuiling van het onderwijs stand in de toekomst?

‘Nee, dat denk ik niet. Verzuiling is een ‘creature of the past’ met te veel baggage. Het is net als met de hypotheekrenteaftrek. Wie ervan profiteert, wil het natuurlijk heel graag houden, maar het is financieel onhaalbaar, en al helemaal in krimpgebieden. Religieus onderwijs heeft zijn langste tijd gehad. We ontkerkelijken als razenden. Breng die verkerkelijking niet terug door vast te houden aan verzuiling. Als je als ouder een religieuze school wilt stichten, prima, maar dan op eigen kosten. In een toekomst met open grenzen, enorme kansen, maar ook met hevige concurrentie, is artikel 23 een hindernis. Neem er snel afscheid van. Het hele onderscheid openbaar - bijzonder vervaagt, en er komt een nieuwe scheidslijn: wel of geen kwaliteit. Kwaliteit gemeten naar de uitgangspositie die de school jouw kind biedt. Transparant natuurlijk. Het is onvermijdelijk dat je als school gaat fungeren in allerlei rankings. Van Likes op Facebook tot het inspectie-appje en de Times global listing. Dat wil

niet zeggen dat je die rankings ook allemaal serieus moet nemen; daar moet je een keuze in maken, anders word je gek.’

‘Als je naar de toekomst kijkt, moet je altijd eerst even terug naar de basis. Waar is onderwijs ook alweer voor bedoeld? Nou, niet voor de gezelligheid. Het is bedoeld om kinderen te leren functioneren op de toekomstige arbeidsmarkt. En die zit prop- en propvol met concurrentie van over de hele wereld. Sociale robots, slimme software en een leger van goed opgeleide arbeidskrachten aan de andere kant van de wereld.

Nederlandse kinderen zijn zoals bekend de gelukkigste ter wereld, en dat mag misschien wel een onsje minder. Het gevaar is dat je verwende prinsjes kweekt. In opvoeding bestaan twee extremen: de suikerpapa die alles toestaat en nooit nee zegt, en de tijgermoeder die haar kroost bijna communistisch opvoedt. Het gaat natuurlijk om de balans, maar de toekomst gaat meer richting tijgermoeder dan richting suikerpapa. Het Nieuwe

Werken gekoppeld aan Het Nieuwe Leren gekoppeld aan Het Nieuwe Opvoeden.’

Hoe kunnen scholen inspelen op deze trends? Meedoen aan digitalisering en extra's bieden als tweetalig onderwijs? Of juist 'geen fratsen' bieden?

‘Fratsen. Dat is een leuk woord om een trend te beschrijven die het onderwijs op zijn grondvesten doet schudden. Als onderwijsprofessional moet je bedenken dat je in de toekomst niet één, maar twee scholen runt: een school van steen en een virtuele school. Die virtuele school zit bij de leerlingen thuis. Leren en werken veranderen in een game. Je leert Engels en wiskunde tijdens het koken in de interactieve keuken, met een beeldscherm als kookboek.

De school van de toekomst is een sterk online merk. Als je niet meedoet aan sociale media en aan ranking, kun je jezelf net zo goed meteen opheffen. Dat wil niet zeggen dat je zomaar in alles moet meegaan. Wees streng en selec-

Marcel Bullinga: 'Wees streng en selectief'.

tief. Mobieltje in de klas? Nee natuurlijk niet, tenzij het ding educatief gebruikt wordt. De school van de toekomst leert haar leerlingen wat focus en stilte waard zijn in een in wereld vol pings en kliks en pieps.'

Hoe kunnen scholen in dit toekomstbeeld van hun openbare denominatie een sterk merk maken?

'Schaf dat woord denominatie alsjeblieft af! Het is jargon dat niemand snapt. 'Les-sen levensbeschouwing' of 'openbare denominatie' vormen geen unique selling point. Je enige unique selling point zit in kwaliteit en niets anders dan kwaliteit. Als openbare school moet je naar jezelf kijken en je afvragen: hoe breng ik de kwaliteit omhoog? En: hoe zorg ik dat de schoolcultuur een open cultuur wordt waarin, inderdaad, iedereen zich thuis voelt?

'Een randvoorwaarde voor kwaliteit zijn normen en waarden. Iedereen is welkom, zeker, mits je je inzet en je fatsoenlijk gedraagt. De school van de toekomst maakt een duidelijke keuze in normen en waar-

den en is daarin niet vaag. De school van de toekomst zegt vaker nee. Ik weet dat dat moeilijk is, want we zijn in Nederland het nee-zeggen verleerd. We willen altijd ja zeggen om de gezelligheid en de leuke band met de kids maar niet te verstoren. Het heeft van Nederland een ideaal reservaat voor drukke en onbeleefde kinderen gemaakt. Neem daar stelling tegen. Nee, geen New Kids Nitro of alcohol op het schoolfeest. Nee, geen straat-taal in de schoolraps. Nee, geen junkfood in de kantine. Nee, geen dreig-tweets. Ja, iedereen die zich in wil zetten is welkom. Ja, wij leiden je op voor de toekomst. Ja, wij zorgen dat jij later goed genoeg bent voor die nog niet bestaande baan van de toekomst. Jezelf zo afficheren is toch een veel betere manier om kernwaarden over het voetlicht te brengen? Afficheer je als goed en streng, en je marketingprofiel schiet als een komeet omhoog.'

Nog een laatste advies?

'Elke school moet in de aula een lijstje met beroepen van de toekomst hebben hangen. Materiële beroepen als #zon-

neboer, #stadsboer, #3Darchitect, #energieoogster. Maar ook virtuele beroepen als #guldenbankier, #talentversneller, #mediacoach en #personalbrandmanager. Met daaronder in enorme letters de tekst: Kids, hier doen jullie het voor! Steengoede marketing.'

'Voor de *game generation* zijn leren en werken een game, dus richt die school dan ook in als een gaming zone. Ga maar eens neuzen in het interactieve Scheepvaartmuseum in Amsterdam. Of in het Science Museum in Londen - daar zie je de school van de toekomst. Dat is het merk dat je wilt zijn.' <

Futurist Marcel Bullinga is spreker en talk-show host. Hij is auteur van *Welcome to the Future Cloud - 2025 in 100 Predictions*. Marcel is te volgen op Twitter via @futurecheck. Lees zijn 10 Voorspellingen over onderwijs in 2025 op <http://bit.ly/v3NXvc> of vul de Personal Future Quiz in: www.futurecheck.com/introquiz